

Länsstyrelsen i Stockholms län
c/o Solna stad

Överklagande av detaljplan för Stallmästaregården

Förbundet för Ekoparken bildades 1992 för att värna, vårda och visa det som idag benämns Kungliga nationalstadsparken. Haga-Brunnsvikens vänner bildades 1988 och är en av förbundets medlemsorganisationer. Vi motsätter oss starkt den av Solna stads kommunfullmäktige antagna detaljplanen för Stallmästaregården. Våra skäl är de följande:

- 1) Föreslagen tillbyggnad är mycket omfattande och skadar byggnadsminnet Stallmästaregården och det historiska landskapets kulturvärden. Miljöbalkens stadgande rörande riksintresset Nationalstadsparken innebär att skada ej får göras på det historiska landskapets kulturvärden. Till det historiska landskapets kulturvärden hör tveklöst Stallmästaregården.
- 2) Den planerade nya byggnaden innebär ett väsentligt större ingrepp än vad lagstiftaren avsett med "en komplettering". Det medför enligt lagen om Nationalstadsparken (prop. 1994/95:3) att planen inte kan godkännas.
- 3) Detaljplaneförslaget har gjorts utan att ta hänsyn till behovet att planera för Stallmästaregården omgivningar, deras och Stallmästaregårdens roll som entré till Hagaparken och Kungliga nationalstadsparken.
- 4) Vi motsätter oss upphävandet av strandskyddet.
- 5) Detaljplaneprocessen uppfyller inte lagens krav. Samråd har inte hållits för det förslag som nu antagits. Någon miljökonsekvensbeskrivning har heller inte gjorts.
- 6) Den planerade trädgårdsmiljön runt Stallmästaregården har ingen historisk anknytning.

Vi yrkar således att Länsstyrelsen upphäver denna detaljplan.

Skadar byggnadsminnet och det historiska landskapets kulturvärden

Stallmästaregården är stockholmstraktens äldsta kvarvarande utvårdshus med anrika kulinariska traditioner och obruten funktion sedan 1600-talets mitt. Gården bevarar i väsentliga drag den karaktär den fick på 1740-talet, trots att många om- och tillbyggnader

Richard Murray, ordf.
Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

företagits därefter. Byggnaderna är idag reveterade med gulmålad slätputs, har gröna snickerier och sadeltak belagda med svart papp. I intima smårum och i stora festsalen ordnas små och stora fester. Det lilla åttkantiga lusthuset från 1600-talet har ockramålad träpanel och grönt karnissvängt plåttak. Invändigt finns ursprungliga målningar på väggar och tak i orört skick från byggnadstiden. Trots att Stallmästaregården är hårt trängd av trafikleder kan man fortfarande påtagligt uppleva dess karaktär av lantligt utvårdshus, där det ligger intill Brunnsvikens glittrande vatten med Hagaparkens gröna ängar i fonden.

Den 1 juni 1985 förklarades Stallmästaregården för byggnadsminne *med omgivande markområde* (vår kurs.). Det utgör en synnerligen värdefull kulturmiljö i Kungliga nationalstadsparken. Enligt MB 4 kap. 7 § får dess kulturvärden inte skadas.

Solna stads av kommunfullmäktige antagna detaljplan för en mycket stor tillbyggnad till Stallmästaregården förändrar fullständigt karaktären på anläggningen och skadar därmed byggnadsminnet. Byggnadsminnet har tidigare utsatts för stor påverkan då en stor tillbyggnad mot Uppsalavägen gjordes för 15 år sedan. Den tillbyggnaden kan sägas i viss mån respektera byggnadsminnet genom att arkitekturen ansluter till de ursprungliga byggnaderna, som förlades på baksidan så att det huvudsakliga intrycket av lantligt utvårdshus inte skadades. Ändå avskärmar den tillbyggnaden vårdshuset sett från entrén från Annerovägen. Den nu föreslagna tillbyggnaden är däremot en anspråksfull modern byggnad som häver sig ett par meter över de låga originalbyggnaderna och gör allt för att synas. Den avskärmar också Stallmästargården åt andra hållet så att Stallmästargården blir i det närmaste helt avskuren från Annerovägen. Det ursprungliga vårdshusets låga byggnader ger från sjösidan ett mycket lantligt intryck, trots att strax bakom den östra delen en järnvägsbank reser sig. Men den är diskret och låter istället de befintliga byggnaderna framträda. Möjligheter finns att förstärka det lantliga intrycket och byggnadsminnets värde genom att i stället göra fonden bakom östra delen grön genom trädplantering. Tre stora träd kommer nu i stället att tas ned för att ge plats åt nybygget. En spektakulär anläggning med dammar tar intresset från den ursprungliga anläggningen och förändrar fullständigt karaktären på byggnadsminnet. Den föreslagna parkanläggningen – en barockträdgård – rimmar också illa med byggnadsminnets historia. Stallmästaregårdens gröna miljö har alltid varit av enklare lantligt slag och knyter formmässigt mer an till äldre svenska prästgårdar.

Linneförrådet, det fyrkantiga röda, 1700-talshuset med pyramidtak, ska flyttas. Det påstås att det ändå inte står på sin ursprungliga plats. Det är grovt missvisande att hävda, när det efter en restaurering flyttats bara några meter. Att nu flytta det till en helt annan plats innebär en grov förvanskning av byggnadsminnet.

Slutsats byggnadsminnet och nationalstadsparkens kulturvärden skadas.

Tillbyggnaden väsentligt större än en ”komplettering”

Befintliga verksamheter ska enligt förarbetena till lagen om skydd för nationalstadsparken kunna kompletteras om det behövs för att verksamheten ska kunna fortsätta att fungera. Den föreslagna tillbyggnaden utvidgar Stallmästargården kraftig, 60% fler rum och en konferensanläggning. Det är en helt ny verksamhet som därigenom söker etablera sig i parken. Det kan inte accepteras.

Möjligheterna att utveckla entrén till Kungliga nationalstadsparken försämras

Vägen förbi entrén till Stallmästaregården är också den viktiga entrén till Hagaparken och denna del av Kungliga nationalstadsparken. Med den föreslagna detaljplanen försämras denna entré. En parkeringsplats förläggs där det vore möjligt att anlägga ett gångstråk under järnvägen, som där går på pelare. En lastzon anläggs där gångvägen går utmed den 1999 gjorda tillbyggnaden. Den föreslagna nya byggnaden blockerar möjligheterna att skapa en attraktiv gångväg mellan Stallmästaregårdens östra del och järnvägsbanken ned mot Brunnsviken.

Planarbetet borde i detta avseende ha bedrivits tillsammans med Stockholms stad. Över den angränsande tomten på östra sidan av järnvägen planerar Stockholms stad en entré till Hagaparken. Vi vill påminna om att det var Solnas och Stockholms oförmåga att planera just området kring Stallmästaregården tillsammans som gjorde att regeringen ingrep med ett planföreläggande, vilket sedan ledde till bildandet av Kungliga nationalstadsparken.

Upphävande av strandskydd

Det är möjligt att upphäva strandskydd, men det ska ske på ett sådant sätt att allmänhetens möjligheter att röra sig i området inte inskränks. Som ovan anförts får planförslaget just som konsekvens att rörelsemöjligheterna för allmänheten inskränks.

Tillbyggnaden är också så stor att den inte kan anses nödvändig för den befintliga verksamhetens fortsatta bedrivande – det är i själva verket en helt ny verksamhet med konferenser som avser att etablera sig inom det strandskyddade området.

Detaljplanprocessen uppfyller inte formella krav

Ett förslag togs fram under 2010 som också var föremål för plansamråd i augusti och september 2010. I det samrådet avstyrkte Förbundet för Ekoparken och Haga-Brunnsvikens Vänner med eftertryck förslaget. I en samrådsredogörelse gavs en missvisande bild av såväl vårt som andra remissinstansers synpunkter.

Därefter har Solna inte kommunicerat med vare sig medborgare eller sakägare. Istället har man i samarbete med den nya fastighetsägaren omarbetat förslaget kraftigt, framförallt vad gäller placering och gestaltning. Det förslag som nu antagits innebär också att det f.d. linneförrådet flyttas från sin ursprungliga plats, vilket är ytterligare en nyhet. Den nya gestaltningen innebär ett frångående av arkitektur som ansluter till den befintliga till förmån för modern arkitektur. Detta förslag har inte underställts samråd.

Vid detaljplaneförslag av så genomgripande omfattning som det föreliggande är en miljökonsekvensbeskrivning självklar med tanke på att det gäller ett område av riksintresse. Någon MKB har inte utarbetats.

En byggnadsantikvarisk konsekvensanalys har gjorts av förslaget (AIX 2011-12-05). ”Sammanfattningsvis kommer AIX fram till att Stallmästaregårdens högst vägande enskilda kulturhistoriska värde utgör det kontinuitetsvärde som restaurangverksamheten utgör. Genom

tiden, och framgent, bör förändringar i den fysiska miljön kring byggnaderna kunna medges för att upprätthålla detta värde.” Byggnadsantikvariska analyser som beställs av den som vill bygga bör tas med en mycket stor nypa salt. Utlåtande är närmast att betrakta som ett skämt: vad som helst kan tillåtas kring byggnaderna bara det gagnar krogverksamheten. Utöver krogverksamheten tillkommer en konferensverksamhet som är ny. Att upprätthålla Stallmästaregården som krog fordrar inga som helst nybyggnader – bara bra kockar.

Stockholm/Solna 2015-03-30

Richard Murray
Ordf Förbundet för Ekoparken

Märtha Angert Lilliestråle
Ordf Haga-Brunnvikens vänner